

GEOGRAFIA I SACRUM

INSTYTUT GEOGRAFII I GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ
UNIwersytet Jagielloński

GEOGRAFIA I SACRUM

*Profesorowi Antoniemu Jackowskiemu
w 70. rocznicę urodzin*

POD REDAKCJĄ
BOLESŁAWA DOMAŃSKIEGO I STEFANA SKIBY

TOM 2

KRAKÓW 2005

Publikację wydano ze środków Centralnej Rezerwy Badań Własnych UJ
oraz Instytutu Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ

Redakcja:

Bolesław Domański, Stefan Skiba

Współpraca:

Elżbieta Bilka-Wodecka, Izabela Sołjan

Recenzent:

prof. dr hab. Alicja Zemanek

Przygotowanie do druku:

Pracownia Wydawnicza IGiGP UJ

Redakcja techniczna i komputerowy skład tekstu:

Małgorzata Ciemborowicz, Alicja Marciniak-Nowak

Projekt graficzny i opracowanie okładki:

Marian Drążek

Korekta tekstów:

Maria Tłustochowska

Portret prof. A. Jackowskiego na okładce: Konrad K. Pollesch

© Copyright by the Institute of Geography and Spatial Management
of the Jagiellonian University
Cracow 2005

Printed in Poland

ISBN 83-88424-43-2

Wydawca:

Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej, Uniwersytetu Jagiellońskiego,
ul. Grodzka 64, 31-044 Kraków, Polska, tel. +48(12) 422-47-03, fax + 48(12) 422-55-78

Druk:

Poligrafia Inspektoratu Towarzystwa Salezjańskiego, ul. Konfederacka 6,
30-306 Kraków, Polska, tel. +48(12) 266-40-00, fax + 48(12) 269-02-84

SPIS TREŚCI

CONTENS

GEOGRAFIA TURYZMU

Ks. Jan Cebulak

Muzeum Kultury Łemkowskiej w Zyndranowej	13
The Lemko-Culture Museum in Zyndranowa	25

Anna Dłużewska

Fenomen sukcesu turystycznego Dubaju (ZEA). Przyczyny i prognozy na przyszłość	27
The tourism industry phenomenon in Dubai. Reasons for its developmnet and forecasts	37

Elżbieta Gerstmannowa

Walory turystyczne przestrzeni sakralnej ponorbertańskiego Żukowa	39
The tourist value of the post-norbertan convent sacral space at Żuków.....	50

Andrzej Górecki, Katarzyna Nieszporek, Małgorzata Grodzińska-Jurczak

Świadomość ekologiczna radnych wybranych terenów chronionych w Polsce	51
Environmental awareness of councillors in selected Polish protected areas	62

Andrzej Kowalczyk

Między <i>sacrum</i> a <i>profanum</i> . Problemy badawcze współczesnej geografii turystyki	63
Between <i>sacrum</i> and <i>profanum</i> . The research issues of modern tourism geography	76

Kazimierz Krzemień, Elżbieta Gorczyca

Wpływ turystyki pieszej na przekształcanie rzeźby Tatr	77
The impact of pedestrian tourism on land form development in the Tatra Mts.	85

Alicja Krzymowska-Kostrowicka

<i>Sacrum</i> - mit - symbole jako źródła doznań turystycznych	87
<i>Sacrum</i> - myth - symbols as sources of tourist experience	94

Włodzimierz Kurek

Wpływ turystyki na środowisko przyrodnicze obszarów górskich	95
The tourist impact on mountain environment	104

Stanisław Liszewski

Koncepcja zintegrowanych badań nad turystyką	105
A concept of integrated tourism research	113

Andrzej Matczak

Rozwój podmiejskich osiedli letniskowych w świetle koncepcji cyklu życia obszaru turystycznego. Przykład podłódzkiego letniska w Wiśniowej Górze	115
The development of suburban summerhouse estates in the light of the concept of tourist area life-cycle. The case of Wiśniowa Góra estate near Łódź	122

Olaf Rogalewski

Turystyka studencka w Polsce	123
Student tourism in Poland	126

Jerzy Wyrzykowski

Wielokulturowe dziedzictwo Dolnego Śląska jako podstawa rozwoju turystyki etnicznej (sentymentalnej)	127
A multicultural heritage of Lower Silesia as a basis for ethnic (sentimental) tourism.....	132

GEOGRAFIA RELIGII

Jarosław Balon, Krystyna German

Kościół w środowisku geograficznym Podhala	137
Churches in the geographic environment of the Podhale Region	149

Maria Baścik, Wojciech Chełmicki

Źródło św. Stanisława w Cieślinie. Przyroda i <i>sacrum</i>	151
The st. Stanislaus spring at Cieślin, southern Poland. The nature and the <i>sacrum</i>	158

Elżbieta Bilska-Wodecka

- Krajobraz religijny historycznego centrum Amsterdamu od XIII do XX w. 159
The religious landscape of the Amsterdam's historic centre
from the 13th c. until the 20th c. 171

Giovanni Calafiore

- Maritime religiousness and marine sanctuaries 173
Religijność morska i nadmorskie sanktuaria 183

Gino De Vecchis

- The church's social doctrine. Considerations for geography
and its teaching in schools 185
Społeczna doktryna Kościoła. Refleksje dla geografii i jej nauczania w szkołach 191

Jean-Paul Diry, Fabien Venon

- Les nouvelles paroisses rurales du diocèse de Clermont-Ferrand (France) 193
Nowe wiejskie parafie w diecezji Clermont-Ferrand (Francja) 206

Bolesław Domański, Krzysztof Gwosdz, Lidia Luchter

- Przestrzenne zróżnicowanie rozwoju sieci parafii w regionie przemysłowym 207
Spatial differentiation of development of the parish network
in an industrial region 218

Jan Drwal

- Akwalne miejsca święte w tradycji Pomorza 219
The aquatic sacred sites in the tradition of the Pomorze Region 226

Devi Prasad Dubey

- Prayāga: the ritualscape of a Hindu pilgrimage place 227
Prayāga: rytualny krajobraz hinduistycznego miejsca pielgrzymkowego 234

Czesław Gniecki OFM

- Sanktuarium w Kalwarii Zebrzydowskiej
jako miejsce pielgrzymowania i turystyki religijnej 235
Sanctuary in Kalwaria Zebrzydowska
as a place of pilgrimage and religious tourism 247

Zygmunt Górka

- Funkcja sakralna staromiejskich dzielnic Małopolski 249
Sacral function of historic cores of Małopolska cities 255

Christian Jamot

De Saint-Emilion à Saint-Amour, crus viticoles et patronage des saints, en France	257
Od Saint-Emilion do Saint-Amour, gminy winiarskie noszące imiona świętych we Francji	271

Ks. Tomasz Jelonek

Święte góry Jerozolimy	273
Sacred mounts in Jerusalem	279

Oktawian Roman Jusiak OFM

Bernardyńskie sanktuaria w Polsce	281
Bernardine sanctuaries in Poland	295

Jan Łoboda

Miasto a religia. Niektóre aspekty przestrzenne	297
The city versus religion. Certain spatial aspects	306

Wiesław Maik

Człowiek – przestrzeń – <i>sacrum</i> . Refleksje na temat turystyki i migracji pielgrzymkowych we współczesnym świecie	307
The human – space – <i>sacrum</i> . Thoughts on pilgrimage tourism and migrations in the modern world	313

René Matlovič

The end of geography of religion? Towards the issue of the relevance of religions research in the contemporary human geography	315
Koniec geografii religii? Problem znaczenia badań religii we współczesnej geografii człowieka	326

Anna Mitkowska

Czynnik tradycji miejsca w kreowaniu krajobrazów kalwaryjskich. (Szkic problematyki)	329
Local tradition as a factor in creating calvary landscapes (outline)	335

Katarzyna Ostaszewska

Sahara i <i>sacrum</i> . Notatka z podróży przez piaski i czas	337
The Sahara and the <i>sacrum</i> . Notes from a journey through sands and time	341

Jerzy J. Parysek, Sylwia Staszewska

Kościóły Poznania: <i>sacrum</i> i <i>profanum</i>	343
Churches of Poznań – the <i>sacrum</i> and <i>profanum</i>	358

Ks. Stanisław Piech

Sanktuaria maryjne w diecezji tarnowskiej	359
Virgin Mary's sanctuaries in the Tarnowska Diocese	368

Joanna Pociask-Karteczka

Rzeka i <i>sacrum</i>	369
River and <i>sacrum</i>	379

Lucyna Przybylska

Pojęcie przestrzeni sakralnej	381
The concept of sacral space	387

Danuta Ptaszycka-Jackowska

<i>Sacrum</i> w parkach narodowych w polskich Karpatach	389
<i>The sacredness</i> of the national parks in the polish Carpathian Mountains	401

Eugeniusz Rydz

Kalwaria Wejherowska jako miejsce kultu religijnego	403
Kalwaria Wejherowska as a religious cult site	416

Rana P.B. Singh

The geography of Hindu pilgrimage in India: from trend to perspective	417
Geografia hinduistycznych pielgrzymek w Indiach. Tendencje i perspektywy	429

Izabela Soljan

Fenomen Lourdes	431
The phenomenon of Lourdes	439

Andrzej Suliborski

Nekropolie jako miejsce w przestrzeni społeczno-kulturowej Łodzi. Ranga i specyfika ich znaczeń społecznych	441
Necropolises as places in the social and cultural space of Łódź. Their importance and special social meaning	453

Bp Julian Wojtkowski

Warmińskie pielgrzymki piesze 455

Foot pilgrimages of the Warmia Region 469

Alicja Zemanek, Bogdan Zemanek

Roślina i *sacrum* w historii cywilizacji 471

The plant and the *sacrum* in the history of civilisation 479